

نگاهی به ناپایداری نظام تصمیم‌گیری و مدیریت منابع طبیعی و محیط زیست

«کمیته‌های فنی» و تیشه به ریشه «منابع طبیعی»

حنیفرضا گلزار: نگاه و نگرش کارشناسی و البته مهم‌تر از آن، پایداری و تأثیرپذیرفتن از فشارهای وارده از سوی مقامات محلی، مهم‌ترین ابزار مدیریت هر بخشی از جمله در محیط زیست و منابع طبیعی است. در این یادداشت می‌خواهم به شکل موردی درباره نگرش‌ها و تصمیمات ناپایدار کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مازندران – ساری به‌عنوان مشتتی نمونه خروار از ده‌ها کمیته فنی دیگر که در سراسر کشور با استقرار در ادارات کل منابع طبیعی، در بسیاری از موارد با تصمیمات غیرکارشناسی و غیرمسئولانه خود، تیشه به ریشه‌های منابع طبیعی می‌زنند، بنویسم.

برده نخست؛ کمیته فنی و پتروشیمی میانکاله

بی‌گمان نخستین حلقه از زنجیره تخلف در طرح پتروشیمی میانکاله را باید در مصوبه ۲۳ اسفند سال ۱۳۹۹ هیئت وزیران جست‌وجو کرد و دومین حلقه از این زنجیره بلند تخلف را هم باید در ساختار مدیریت منابع طبیعی و مدیریت زمین جست. برای نمونه چرا کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مازندران در جلسه مورخ ۱۳۹۰،۷،۱۰ خود با آگاهی از اینکه «مرتع حسین‌آباد بهشهر در سال ۱۳۸۰ به نام ۷۰ دامدار با ۵۱۳ رأس دام میزیری گردیده و کتابچه طرح مرتع‌داری در سال اخیر تهیه و در دست بررسی می‌باشد» و همچنین با آگاهی از اینکه «کل مرتع موجود توسط اراضی زراعی اشخاص محاط گردیده» و بنابراین عرصه مورد نظر نیز می‌تواند از کاربری کشاورزی برخوردار باشد، «با درخواست متقاضی جهت اجرای طرح راهبردی پتروشیمی» موافقت می‌کند؟ ملاک‌های تشخیص و تصمیم ۹ کارشناس عضو این کمیته فنی که با تصمیم نادرست و پرابهام خود چنین هزینه گزافی را ایجاد کردند و زمینه پخش گسترده رانت از محل ثروت‌های ملی را فراهم کردند چه بود؟ آیا آن طورکه از متن گزارش‌ها و نامه‌ها و صورت‌جلسه‌ها برمی‌آید، با «یک مرحله بازدید توسط جمعی از اعضای کمیته فنی» و همچنین این دستاویز که «عرصه مورد درخواست قسمتی از زمین تخصیص‌یافته جهت اجرای طرح پالایشگاه نفت می‌باشد که اجرا نکردید و زمین مورد نظر به اداره کل عودت شد»، پشتوانه مناسبی برای پذیرش واگذاری این عرصه ۹ هکتاری بوده است؟ آیا نیازی به ارزیابی و سنجش ویژگی‌های خاک عرصه درخواست‌شده برای واگذاری و همچنین بررسی سطح ایستابی آب و ویژگی‌هایی همچون زهکنشی خاک با توجه به زمین‌های کشاورزی پیرامون این عرصه ۹۰ هکتاری نبود؟ آیا یک نفر از ۹ کارشناسی که پای صورت‌جلسه اعلام موافقت واگذاری این عرصه را امضا کردند، نباید از تصمیم و دیدگاه سلسله مراتب اداری خود در عالی‌ترین سطح سازمان درباره ساخت پالایشگاه نفت در گذشته آگاه بوده باشند؟ یادآور می‌شوم که سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور طی نامه‌ای با امضای

رئیس وقت این سازمان به تاریخ ۱۳۸۷،۰۶،۳۱ ضمن مخالفت با ساخت پالایشگاه در عرصه ۹۰ هکتاری واگذار شده، آشکارا در متن نامه چنین نوشته بود که «هر ارزیاب متعهدی در مراحل اولیه به این جمع‌بندی خواهد رسید که احداث پالایشگاه در محدوده میانکاله – امیرآباد مجاز نمی‌باشد. امضا فرود شریفی!» بنابراین دوباره یادآور می‌شوم که دستاویز کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری مازندران به اینکه «عرصه مورد درخواست قسمتی از زمین تخصیص‌یافته جهت اجرای طرح پالایشگاه نفت می‌باشد که اجرا نشد و زمین مورد نظر به اداره کل عودت شد»، دیدگاه و نگرشی غیرفنی و ناشی از ناآگاهی کارشناس به مسائل درون‌سازمانی و بنا بر دیدگاه رئیس پیشین سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، نشانی از «عدم تعهد» ارزیابان و کارشناسان عضو کمیته فنی نسبت به الفبای مدیریت، صیانت و حفاظت از منابع طبیعی و ملی است و این برای مدیریت منابع طبیعی کشور خطرساز و آسیب‌رسان است. با شناختی که از «عباسعلی نوبخت» داشتیم، امیدوار بودیم که پس از حضور در بالاترین سطح مدیریتی این سازمان و نسبت به پیرایش و بازسازی زیربنایی «کمیته‌های فنی» و همچنین ساماندهی روند و روال تصمیم‌های کارشناسی این کمیته‌ها دست به کار می‌شدند. افسوس که اینگونه نشد و باز هم فرصت انجام اصلاحات لازم در این سازمان از تک رفت.

برده دوم؛ کمیته فنی و سد زارم‌رود

تصمیم کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری مازندران در سال‌های گذشته درباره صدور مجوز برای ساخت «سد زارم‌رود» را بی‌گمان می‌توان یکی از پرحاشیه‌ترین تصمیمات و همچنین یکی از بزرگ‌ترین ضربه‌های این کمیته بر بیکر منابع طبیعی شمال کشور دانست. تصمیمی که البته چرخش نگاه شخص رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور هم در آن بی‌تأثیر نبوده و شایسته است تا در جایگاه خود مورد واکاوی و مطالبه‌گری قرار گیرد. ماجرا این است که «کمیته فنی» پس از بررسی پیامدهای «سد زارم‌رود» طی جلسه شماره ۸۸ مورخ ۱۳۹۱،۰۸،۱۴ به جمع‌بندی نمی‌رسد و بر این اساس جویای

«نظر ارشادی حوزه معاونت امور جنگل» می‌شود. «عباسعلی نوبخت» هم در جایگاه معاون وقت امور جنگل سازمان، با استناد به ویژگی‌های اکولوژیک عرصه مورد نظر، با صدور مجوز ساخت «سد زارم‌رود» موافقت نمی‌کنند و طی نامه‌ای به مدیر کل وقت دفتر فنی جنگلداری سازمان، و با استناد به اینکه «مکان احداث سد در قطعات ۱-۳-۲۰ و ۲۱ سری یک و قطعات ۵-۴-۱۱-۲-۳۵-۳۶-۳۷ (قطعه شاهد) و ۳۸ (قطعه حفاظتی) از سری ۵ بخش ۶ طرح جنگلداری نکا – ظالم‌رود واقع بوده» و با توجه به اینکه عرصه دارای «میانگین تعداد در هکتار ۲۰۰ اصله و متوسط موجودی در هکتار ۲۶۰ مترمکعب می‌باشد» خواستار «اعلام نظر درخصوص امکان واگذاری محدوده مورد تقاضا و انتزاع آن از طرح‌های جنگلداری منطقه» می‌شود که البته از پاسخ سازمان جنگل‌ها به این نامه اطلاعی در دست نیست و مشخص نیست که آیا سازمان جنگل‌ها با جداشتن عرصه درخواست‌شده برای ساخت «سد زارم‌رود» از طرح جنگلداری منطقه موافقت کرده یا نه. بی‌گمان می‌توان دریافت که این نامه معاون وقت امور جنگل سازمان و درح‌ونه‌های درختی شاخص و تعداد و حجم آن در هکتار و بافشاری بر ضرورت جداشدن عرصه از طرح جنگلداری پیش از واگذاری که خود نیازمند شن شدن مراحل اداری پیچیده و طولانی است، بیانی از مکنونات قلبی معاون وقت امور جنگل سازمان و رئیس فعلی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور مبنی بر مخالفت با اجرای این طرح است. ادامه ماجرا اما بیانگر این است که گویا ۹ نفر کارشناس عضو کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی مازندران، قصد کوتاه‌آمدن از تصمیم خود برای صدور مجوز ساخت «سد زارم‌رود» را ندارند. تراکم پوشش جنگلی عرصه، ویژگی‌های اکولوژیکی آن و قرارگرفتن آن در داخل عرصه طرح جنگلداری و حتی مصوبه شماره ۲۰۱۴۷ ت ۲۴۱۲۰ ه مورخ ۱۳۸۰،۰۵،۰۱ هیئت وزیران که می‌گوید «صدور کلیه مجوزهایی که به هر ترتیب به کاهش مساحت جنگل‌های یادشده منجر می‌شود از سوی تمام دستگاه‌ها متوقف و ممنوع شود» هم برای این کمیته بی‌ارزش بوده و محلی از اعراب ندارد، چراکه این کمیته

فنی برای سومین بار با موضوع «سد زارم‌رود» تشکیل جلسه داده و در نهایت با مصوبه‌ای که می‌گوید «در صورتی که وزارت نیرو متعهد به مطالعه، شناسایی و تثبیت حرکت‌های توده‌ای شود، ضمن رعایت مفاد صورت‌جلسه فوق‌الذکر، اجرای پروژه احداث سد از نظر کمیته فنی باامانع است» راه را برای صدور مجوز نهایی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور هموار کرده و در نهایت «کمیته نظارت بر طرح‌های عمومی و عمرانی ستاد» در تاریخ ۱۴۰۲،۲،۵ موافقت سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور را با احداث «سد زارم‌رود» اعلام کرد تا به روایتی ۷۲ و به روایتی ۲۰۰ هکتار از پوشش جنگلی متراکم منطقه به همراه ۲۰۰ هکتار زمین شالیزاری و آوارگی مردم سه روستا به کام سدسازان کشور ساخته شود. انتظار مشخص از شخص آقای «نوبخت» آن بود که اگرچه زمینه اداری لازم برای صدور این موافقت توسط کمیته فنی در دوره‌های گذشته چیده شده بود، با توجه به اشراف ایشان به مسائل این سد و همچنین با توجه به حساسیت‌های افکار عمومی و مهم‌تر از همه با استناد به نتایج نگران‌کننده مطالعات لرزه‌خیزی، ژئوفیزیک، زمین‌شناسی و پیامدهای زیست‌محیطی این طرح، ضمن سامان‌دهی ساختار تصمیم‌گیری کمیته‌های فنی، در راستای صیانت از جنگل‌های شمال کشور با صدور مجوز این سد مخالفت می‌کردند. استدلال‌هایی از این دست که چون «سازمان حفاظت محیط زیست» مجوز «سد زارم‌رود» را صادر کرده و بر این اساس سازمان منابع طبیعی چاره‌ای جز موافقت با واگذاری عرصه جنگلی تقاضاشده برای ساخت این سد نداشت، به هیچ روی بهانه قابل پذیرشی برای کوتاه‌آمدن و «ترک فعل» سازمان متولی منابع طبیعی کشور نیست چراکه همین سازمان درخصوص پرونده پرحاشیه «پتروشیمی میانکاله»، بدون آنکه سازمان حفاظت محیط زیست مجوزی صادر کرده باشد، پس از «استعدادیابی» غیرکارشناسی و شتاب‌زده، مجوز «تخصیص» را برای «واگذاری» واقعی ۹۰ هکتاری فراهم کرد. آن هم ۵۱،۳ هکتار بیشتر از نیاز واقعی پیش‌بینی و برآورده‌شده از سوی شرکت مشاور!

عکس: مهدی محمدی‌پور/سپارن

از عباسعلی «مدیرکل» تا عباسعلی «رئیس کل»

به هر روی اگر بپذیریم که روند «استعدادیابی» و صدور مجوز «تخصیص» عرصه ۹۰ هکتاری در مرتع حسین‌آباد بهشهر مسئولیتی را متوجه شخص آقای نوبخت نمی‌کند ولی درباره مجوز ساخت «سد زارم‌رود» نمی‌توانیم چنین خوش‌بین باشیم. قضاوت این است که مجوز ساخت «سد زارم‌رود» در زمان ریاست «عباسعلی نوبخت»، بر سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور صادر شده و اینکه استدلال ایشان چه بوده و تصمیم‌های کمیته فنی در دوره‌ای که ایشان در مصدر سازمان نبوده اخذ شده یا اینکه صدور مجوز «تخصیص» به دلیل صدور مجوز ارزیابی اثرات محیط‌زیستی این طرح از سوی سازمان حفاظت محیط زیست انجام شده یا دیگر استدلال‌ها، اثری بر این قضاوت و البته پیامدهای اجرای این طرح ندارد. چطور می‌شود که دیدگاه‌ها و نگرش‌های صرفا کارشناسی «عباسعلی نوبخت» در دو مقطع مسئولیت و مدیریت ایشان در ساختار منابع طبیعی کشور متفاوت می‌شود؟ از عباسعلی «مدیر کل» تا عباسعلی «رئیس کل» چه اتفاقی رخ داده که اولی با آنکه جایگاه معاونت امور جنگل را داشت، نظر کمیته فنی را ختنی و بی‌اثر کرد ولی دومی که جایگاه ریاست سازمان را عهده‌دار بود، در نگاهی خوش‌بینانه و منصفانه واکنشی در قبال صدور مجوز نهایی «سد زارم‌رود» نشان نداد؟

کارکرد «کمیته فنی» اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مازندران – ساری درباره دو پرونده پرجالش «پتروشیمی میانکاله» و «سد زارم‌رود» این نگرانی را در میان کارشناسان و کششگران حوزه محیط زیست و منابع طبیعی کشور زمینه‌سازی می‌کند که درباره دیگر پرونده‌های مرتبط با این‌بخش در ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری کشور چه می‌گذرد و روند تصمیم‌گیری‌ها چگونه است و همچنین این گمان و تردید را هم زمینه‌سازی می‌کند که آیا به راستی سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، امین اموال قابل اعتمادی به‌ویژه در حوزه مدیریت زمین در کشور هست یا نه؟

کارشناس ارشد خاک و آب

نقش موسیقی در آینده‌سازی کودکان

اصلی و تکنیک‌های پیچیده دور بیفتم و همه چیز اصطلاحاً آبدکی شود؟ خیر هفته بعد که هنرجو می‌آمد به قدری اضطرابش کم شده بود که

قطعه باب میلش را بی‌نقص اجرا می‌کرد و در این لحظه به سمت یک پیشنهاد مهم هدایتش می‌کردم و می‌گفتم حالا اگر اینجای قطعه را

این‌طوری بزنیم به نظرت خوب می‌شود؟ و داستان شروع می‌شد و چند پیشنهاد هم او می‌داد و اکثر اوقات به سمت تکنیک اصلی سوق داده می‌شد. همه ما دوست داریم انسان خلاق باشیم

که در مواجهه با مشکلات یا خدای‌ها، هیجان

خود را مدیریت کنیم و بهترین رفتار و خروجی استاندارد را داشته باشیم. اما در اکثر موارد نه‌تنها خلاق نیستیم بلکه‌کهن‌الگوهای ذهنمان به جای ما عمل می‌کنند و اصطلاحاً خرابکاری‌ها به وجود می‌آیند. ریشه این عدم خلاقیت در کودکی است. با انتخاب‌های تکراری «همان همیشه‌گی» در رستوران یا کافه در یک جای ثابت و خلاصه مسیرهای تکراری، راه‌های خلاقیت را مسدود کرده‌ایم. موسیقی با روشی غیرسقیم، کودک و هر شخصی را به سمت خلاقیت رهنمون کرده و از روزمرگی نجات می‌دهد. کند و تندشدن قطعات، آرام و محکم‌نواختن نت‌ها، ایجاد شکست و جابه‌جایی سرضرب‌ها چون شنونده منتظر آن نبوده، عامل ایجاد هیجان است و ریشه در خلاقیت هنرمند دارد. حتما شنیده‌ایم یا شاید هم تجربه کرده باشیم که اشخاصی که معلولیتی مثل نابینایی دارند سایر احساساتشان فعال‌تر از انسان‌های عادی است و مثلاً کوششان صدای پای افراد را هم تشخیص می‌دهد! هنر جویبی داستانم که تقریباً نمی‌شنید و کاشت حلقون گوش انجام داده بود و این نقض عضو باعث شده بود اعتمادبه‌نفسش پایین بیاید اما علاقه و شور سازدن را در او می‌دیدم. پس از تحقیق و بررسی به توانایی خاصش در دیدن و لمس‌کردن پی بردم و در مدت کوتاهی متوجه شدمدم اینکه درست نمی‌شود اما به دلیل چشمان تیزبین و حسگرهای سر انگشتش، بسیار خوش‌صدا ساز می‌نوازد و به قول موسیقی‌دانان، سازنواختنش سنورنرته دارد. موسیقی را باید با تمام سلول‌هایمان درک کنیم؛ باید به کنسرت برویم و بگذاریم ارتعاشات به‌پاشده سازها، روی تمام بدنمان تأثیر بگذارد. موسیقی را با وسایل استاندارد مثل بلندگو باید بشنویم و مانند وعده‌های غذایی در برنامه روزانه خانواده بیاوریم و کم‌کم کودکانمان به ساز علاقه‌مند می‌شوند و این ابزار مناسب در جهت آرامش و تعدیل نیروها و مدیریت احساسات در زمان بحران، درست عمل خواهد کرد و کودکمان مسیری نورانی و زیبا و شاد را طی خواهد کرد.

۲۰۸۳۷ مرگ منتسب به ذرات معلق در ۱۴۰۰

ایسنا؛ رئیس مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت با تأکید بر تأثیرات منفی گردوغبار در سلامت، با بیان اینکه بیش از ۳۸ میلیون از جمعیت کشور تحت تأثیر پیامدهای ناشی از پدیده گردوغبار در خاورمیانه قرار گرفته‌اند، گفت: این آمار حاکی از رشد فزاینده مراجعات مردم به مراکز بهداشتی و درمانی به دلیل توفان‌های گردوغباری است.

جعفر جندقی در نشست روز جهانی مقابله با توفان‌های ماسه و گرد و خاک با شعار «هشدار گرد و خاک برای همه» که دیروز در پژوهشگاه سازمان هواشناسی برگزار شد، درباره آلودگی هوای ناشی از گرد و غبار و اثرات بهداشتی آن اظهار کرد: توفان‌های گردوغبار بیش از ۱۵۰ کشور در جهان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ۴۵ کشور تولیدکننده گردوغبار هستند و حدود دو میلیارد تن گردوغبار در سال در اتمسفر منتشر می‌شود که آسیب‌های بسیاری به انسان وارد می‌کند. او افزود: توفان‌های گردوغبار می‌تواند

امید مصطفوی: بنا بر تحقیقات علمی و آمارها، حساس‌ترین بخش زندگی هر فردی تا ۱۲ سالگی است. دغدغه مادر و پدر به جز مایحتاج اصلی، تجربه انواع احساسات در محیطی امن و درست است تا شخصیت و آینده‌کودکشان را بسازد. تجربه اولین احساسات بسیار مهم هستند: اولین حس اعتماد به نفس، اولین حس هیجان، اولین حس دیده‌شدن، اولین حس به‌حساب‌آمدن …و. اگر این احساسات به درستی پیش نروند، آسیب‌های شدیدی به کودک وارد می‌شود و تا پایان عمر گریبانگیرش خواهد بود. خانواده‌ها

درصد هستند فرزندانشان تمام این احساسات را تا قبل از رفتن به مدرسه تجربه کنند تا در زمان بحران بتوانند درست عمل کنند. یکی از بهترین ابزارها جهت تجربه درست احساسات، موسیقی است؛ چه موسیقی شنیدن و چه ساز نواختن یا آواز خواندن. وقتی کودکی یک قطعه را بدون اشکال می‌نوازد، هیجانی به‌اندازه و واقعی را تجربه می‌کند یا زمانی که در جمع می‌نوازد اعتماد به نفس را تجربه می‌کند. موسیقی به‌عنوان یکی از مؤثرترین ابزارها جهت ساخت شخصیتی متعادل در کودکان استفاده می‌شود و زندگی خلاق و روبه‌رشد را برایشان تضمین می‌کند. موسیقی حتی درمورد کودکانی که آسیب‌های روحی دیده‌اند یا معلولیتی از بدو تولد همراه آنهاست می‌تواند مؤثر و راهگشا باشد. در حدود ۲۳ سال تدریس ساز تیبک حدود ۵۰۰ هنرجو داشتم که دوسوم این آمار را کودکان به خود اختصاص می‌دادند. در این میان کودکان مضطرب، بیش‌فعال، کم‌شنوا و… هم بودند. موسیقی و مخصوصاً نوازندگی حتی ناتوانی‌های گفتاری و تکلم را هم درمان می‌کند. خاصیت موسیقی این است که با تخلیه روانی باعث می‌شود ذهنی آرام و در عین حال پویا داشته باشیم. در مورد کودکان مضطرب متوجه شدم که با سازهای کوبه‌ای ارتباط خوبی برقرار می‌کنند و این اضطراب از عدم تسلط در کارهای پیش‌رویشان است. دست‌به‌کار می‌شدم و تمریناتی تکرار‌شونده و منظم و ساده برایشان می‌نوشتم. هفته بعد که می‌آمدند قبل از شروع به تحویل‌دادن درس می‌گفتند که این قسمت و آن قسمت را ایراد دارند و من به محض آشکارشدن علائم اضطراب، می‌گفتم «اشکالی ندارد این تکه را حذف می‌کنیم». اتفاق جالبی که در پایان کلاس می‌افتاد این بود که قطعه به‌طور کلی تغییر کرده بود و باب میل کودک مضطرب شده بود و با خوشحالی از کلاس بیرون می‌رفت. شاید بپرسید که سرنوشت قطعه و سیلابسی که در ذهنم بود چه می‌شد؟ آیا این روش باعث نمی‌شد که از درس

Iran MS Society
انجمن مولتیپل اسکلروز ایران
ام اس

ام اس با تشخیص به موقع

و داروهای موجود قابل کنترل می باشد

ام اس مرا متوقف نمی کند

#2223*780*

آدرسی سایت برای کمک آنلاین:

www.iranms.org

یا از اپلیکشن های تاپ – باد صبا – سکه – ایوا

و با شماره حساب بانک شهر: ۱۴ ۱۴

۹ – ۶۶۹۵۳۹۰۷ – ۸ – ۶۶۹۵۱۱۸۷